

Základní škola a Mateřská škola Určice, příspěvková organizace

PROGRAM PREVENCE

Školní rok 2021/2022

Charakteristika školy

Naše základní škola se nachází v obci Určice v okrese Prostějov. Zřizovatelem školy je Obec Určice. Kromě dětí z Určic navštěvují školu i děti ze šesti okolních obcí – Seloutek, Dětkovic, Alojzova, Křenůvek, Myslejovic a Kobylničec. V současné době má škola 275 žáků. Počet žáků v jednotlivých třídách je uveden v následující tabulce:

třída	počet žáků	třídní učitel
1.A	17	Mgr. Barbora Luczková
1.B	17	Mgr. Jaroslava Smékalová
2.	29	Mgr. Smékalová Marie
3.	27	Mgr. Martina Bradová
4.	24	Mgr. Eva Kuklínková
5. A	15	Mgr. Lenka Dostálová
5. B	16	Mgr. Petra Milarová
6. A	22	Mgr. Martina Přidálková
6. B	22	Mgr. Jakub Haas
7. A	18	Mgr. Tomáš Milar
7. B	17	Mgr. Lenka Literová
8.	28	Mgr. Martin Šmakal
9.	23	Mgr. Gabriela Přikrylová

Ve všech ročnících pracujeme podle ŠVP pro základní vzdělávání, 1. 9. 2016. Pro děti **I. stupně je určena školní družina, která má 3 oddělení a navštěvuje ji celkem 94 žáků.** Družina je otevřená ráno od 6,30 do 7,40 a odpoledne od 11,35 do 16,00 hodin. Vyučování začíná v 8,00 hodin.

Škola leží v krásném areálu, a tak za příznivého počasí (jaro, léto) mohou žáci o velké přestávce (15 min.) chodit ven před školu – travnatá plocha, chodníky, lavičky. K dispozici tu mají malé přenosné branky, míč, švihadla, obruče.

Škola dobře spolupracuje s Klubem přátel při ZŠ a MŠ Určice. Klub přátel získává finanční prostředky z příspěvků, sběru druhotných surovin, organizování společenských akcí. Z těchto prostředků pak přispívá žákům na lyžařský kurz, školy v přírodě, odměny žákům, Den dětí, pomůcky, sportovní vybavení apod.

Ředitelka školy: Mgr. Marcela Melková

Zástupkyně ředitele školy: Mgr. Kamila Hlaviznová

Výchovné poradkyně: Mgr. Marcela Melková (1. stupeň), Mgr. Alena Zacharová (2. stupeň, kariérové poradenství)

Metodička prevence: Mgr. Iveta Bastrnáková.

Speciální pedagogy: Mgr. Gabriela Přikrylová, Mgr. Jaroslava Smékalová

Školní poradenské pracoviště – zajišťuje poskytování a koordinaci preventivních, pedagogických, psychologických a poradenských služeb přímo ve škole, dále poskytuje bezplatné poradenské a konzultační služby žákům, jejich rodičům a pedagogům. Snaží se jim pomáhat při zvládání a řešení výchovných, vztahových a výukových potíží. Složení ŠPP:

Mgr. Marcela Melková – výchovná poradkyně, koordinátorka inkluze, ředitelka školy

Mgr. Gabriela Přikrylová – speciální pedagožka pro 2. stupeň, koordinátorka ŠPP

Mgr. Iveta Baštrnáková – metodička prevence, speciální pedagožka

Mgr. Jaroslava Smékalová – speciální pedagožka pro 1. stupeň

Mgr. Alena Zacharová – výchovná a kariérová poradkyně

Výchovná komise: zástupce vedení školy, výchovný poradce, školní metodik prevence, příslušný třídní učitel, zástupce ŠPP.

Program prevence

Program prevence vychází z Metodického pokynu MŠMT k prevenci rizikového chování dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních (č. j. 21291/2010) a Metodického pokynu ministryně školství, mládeže a tělovýchovy k prevenci a řešení šikany ve školách a školských zařízeních (č. j. MŠMT-21149/2016). Další důležité dokumenty vztahující se k prevenci jsou uvedeny v příloze č. 1. Součástí preventivního programu je Program proti šikanování.

Garantem programu je metodička prevence Mgr. Irena Pugnerová, aprobace TV – OV. Program byl vytvořen ve spolupráci s ostatními učiteli a za podpory vedení školy.

Náš program prevence je zaměřený na předcházení, minimalizaci či oddálení rizikových projevů chování, na výchovu ke zdravému životnímu stylu a na rozvoj psychosociálních dovedností ke zvládání zátěžových situací. Rizikové chování zahrnuje rozmanité formy chování, které mají negativní dopady na zdraví, sociální nebo psychologické fungování jedince a mohou ohrožovat jeho sociální okolí. Rizikové chování se pohybuje na škále od extrémních projevů „běžného“ chování (např. adrenalinové sporty) až po projevy chování na hranici patologie (např. nadměrné užívání návykových látek, násilí, šikany).

Zvýšenou pozornost je nutné věnovat následujícím formám rizikového chování:

- návykové látky, alkoholismus, kouření
- rizikové chování v dopravě
- poruchy příjmu potravy
- syndrom CAN (syndrom týraného dítěte), domácí násilí
- školní šikanování, kyberšikana
- rizikové sexuální chování, homofobie (nepřátelství vůči lidem s menšinovou sexuální orientací)
- extremismus, rasismus, xenofobie, antisemitismus
- vandalismus
- záškoláctví
- krádeže
- krizové situace spojené s násilím
- závislost na virtuálních drogách (netolismus)
- sebepoškozování
- nová náboženská hnutí

- příslušnost k subkulturám
- hazardní hraní

Cíle preventivního programu

Hlavním cílem našeho preventivního programu je žák – mladý člověk, který má pozitivní přístup ke zdravému způsobu života a který si umí ten svůj aktivně vytvářet.

Základním předpokladem je žáky dobře informovat – jak pečovat o své zdraví, jak se chránit před nebezpečím, jak se vyhýbat nebezpečným situacím, o projevech násilného chování, šikaně, kyberšikaně, rizicích virtuální komunikace, návykových látkách, gamblerství, o tom, jaké zdravotní, psychické, sociální a materiální škody způsobuje jejich zneužívání, kde hledat pomoc při vzniku problémů v sociálních vztazích, při problémech spojených s užíváním drog atd. Samotné informace však nestačí. Vycházíme z předpokladu, že pro úspěšný a spokojený život nutně potřebujeme určitou úroveň sociálních dovedností. Zaměřili jsme se proto na rozvoj schopností přijímat svobodná a odpovědná rozhodnutí. Na to, aby děti lépe rozuměly samy sobě, uměly řešit konflikty, dokázaly respektovat jeden druhého, uměly spolu navzájem komunikovat. Pozornost věnujeme také rozvoji schopnosti odmítnout nevhodné způsoby chování, rozpoznat nebezpečí spojené s užíváním internetu a mobilu, odolávat tlaku skupiny a říci NE šikaně, drogám, alkoholu nebo cigaretám. Tady je důležité si uvědomit, že nás děti sice často neposlouchají, ale o to pozorněji sledují. Učitel je pro děti významnou osobou, je vzorem, který napodobují. Všimají si, jak pečuje o svůj zevnějšek, jak hovoří, jak umí držet své slovo, jak se chová ke svým kolegům, jestli kouří, jak se staví k návykovým látkám. Měl by tedy sám dbát o svůj životní styl, být prospěšný svému zdraví a být tak pro děti dobrým příkladem.

Jedním z vážných rizikových faktorů, který může dítě dovést k nežádoucímu sociálnímu chování a vztahům (agrese, vandalismus, šikana, drogy, špatná parta), je nuda. Proto naším důležitým úkolem je naučit děti vhodně využívat volný čas, nabídnout jim širokou škálu aktivit tak, aby si vybraly „tu svou“. Jednou z možností je využít přirozené dětské touhy po pohybu a hravosti a formovat jejich vztah k pohybovým aktivitám a vést je k pravidelné sportovní či jiné pohybové činnosti. Ta se stane nejen náplní jejich volného času, ale i prostředkem udržení aktivního zdraví. Pohybové aktivity vedou k růstu tělesné zdatnosti a zároveň při nich děti vstupují do různých sociálních rolí, které vyžadují spolupráci, tvořivost, překonávání zábran, objektivnost, rychlé rozhodování, organizační schopnosti, a i nutnou míru odpovědnosti za zdraví své i svých spoluhráčů. Povinná tělesná výchova je pouze základem, proto chceme dětem nabídnout i další formy pohybových aktivit – relaxační chvílky v hodinách, pohybové rekreační přestávky, kroužky, turistické akce, turnaje a další.

Zařazení prevence do výuky

I. stupeň

1. ročník

Člověk a jeho svět

- škola, bezpečná cesta do školy (nechodím s cizími lidmi, nesedám k nim do auta, nic od nich neberu), bezpečí v silničním provozu
- vztahy mezi lidmi, vhodné chování ke spolužákům, pravidla ve škole

- rodina, vztahy v rodině, úcta, vzájemná pomoc, pocit bezpečí, pravidla rodinného života, práva a povinnosti členů rodiny
- péče o zdraví, základní hygienické a zdravotně-preventivní návyky
- lidské tělo, ochrana zdraví, je správné kouřit a pít alkohol, proč to dělají dospělí, nedýcháme výpary z barev, lepidel
- režim dne, práce a volný čas, jak trávíme volný čas, co mě baví, co dělám rád, proč chodit brzo spát
- podzim, ovoce a zelenina, zdravá výživa, nesbíráme neznámé plodiny – nebezpečí otravy (houby, bobule)
- využití her: nikam s vámi nejdu, nic si od vás nevezmu, učíme se říkat NE

2. ročník

Člověk a jeho svět

- osobní bezpečí, rozliší možné nebezpečné situace v nejbližším okolí, vztah k cizím lidem, bezpečí v silničním provozu
- vztahy mezi lidmi, chování ke spolužákům, pravidla chování, tolerance k odlišnostem
- pravidla rodinného života, povinnosti členů rodiny
- volný čas a jeho využití, sport, zdraví, zájmy, nuda – drogy
- péče o zdraví, nemoc, zdraví, léky – léčí, ale mohou být i nebezpečné, čistota, upravený zevnějšek x nezájem závislých
- životospráva

Výlet, vycházka

- bezpečný pobyt
- cizí předměty, injekční stříkačky, co s nimi

3. ročník

Člověk a jeho svět

- v lese, jedovaté houby (poruchy zažívání, nervového systému, ztráta paměti – smrt)
- na hřišti, co sem patří a nepatří, nebezpečí odhozených injekčních stříkaček, jak se zachovat, AIDS
- zdraví a nemoc, zneužívání léků
- v přírodě, společné vycházky – skládky, odpady, barvy, laky – nebezpečí vdechování výparů – omámení, nekontrolovatelné chování, agresivita
- cigarety, alkohol – nemoc, zdravotní problémy alkoholiků, kuřáků, sociální problémy závislých (rodina, ztráta přátel, zaměstnání)

4. a 5. ročník

Vlastivěda

- naše vlast, národní hrdost
- žijeme v Evropě, naši sousedé, jiné národy a rasy – rasismus, xenofobie
- škola, chování ve škole – pravidla, práva a povinnosti, zásady slušného chování, nebezpečí šikany, vydírání – nutnost okamžitého řešení, nikdo ti nesmí ubližovat

Přírodověda

- životní prostředí, chráněná území, vliv životního prostředí na člověka
- význam lesů, pobyt na čerstvém vzduchu, ochrana lesů
- chování v přírodě, ochrana přírody, zodpovědný vztah člověka budoucnosti přírody

- lidské tělo, ochrana zdraví, osobní hygiena, racionální výživa, denní režim, nebezpečí pasivní zábavy, nebezpečí jedovatých látek – drogy, infekční choroby (AIDS, žloutenka)

5. ročník

Informatika

- ochrana dat před zneužitím, bezpečnost na internetu, kyberšikana

Další předměty, které se podílí na prevenci rizikového chování a na výchově ke zdravému způsobu života:

Tělesná výchova

- proč lidé sportují
- jaký sport mě baví
- omezení při poškození zdraví
- hygiena, bezpečnost při sportu
- hrajeme fair play
- zdravé a silné tělo x tělo oslabené alkoholem, cigaretami, drogou
- sport – vhodné využití volného času, relaxace, regenerace, rekreace
- sportujeme bezpečně

Český jazyk, čtení

- texty o jídle, pochoutkách, mlsání (např. čokoláda je pro někoho droga – co je droga – nebezpečí) vhodná doplňková četba
- knihy – zdroj poučení, zábavy, volný čas

Výlet, vycházka

- pravidla bezpečnosti, vhodné oblečení, obutí
- cizí předměty, injekční stříkačky, co s nimi
- skládky, odpady – nebezpečí vdechování výparů

II. stupeň

Výchova k občanství (Výchova k občanství a Výchova ke zdraví)

- pochopení významu zdraví a zdravého způsobu života
- informace o účincích návykových látek a jejich vlivu na psychiku, sociální a tělesné zdraví
- šikana, kyberšikana, nebezpečné jevy spojené s používáním internetu a mobilních telefonů, pravidla bezpečného internetu, diskuse o brutalitě a násilí v médiích
- význam osobní kázně v soukromém i veřejném životě
- pochopení pojmu konflikt, druhy konfliktů, jak nejlépe konflikty řešit
- rozvoj komunikačních dovedností, řešení problémů, model rozhodování
- nácvik odmítání nevhodného chování, nabízené cigarety, alkoholu, drogy
- stres a jak ho zvládnout, význam relaxačních cvičení, odpočinku
- orientace v nabídce specializovaných center – PPP, psychiatrie, krizová centra, linky důvěry apod.
- seznámení s legislativou týkající se problematiky drog, alkoholu, nevhodného chování (šikana, rasismus, nacionalismus atd.), trestní odpovědnost, ochrana společnosti před pachateli trestných činů

- školní řád, pravidla chování – žák x žák, žák x učitel, vztahy ve skupině, netolerovat ubližování druhým (nebezpečí šikany a lhostejnosti), přátelství, nevhodný kamarád, nevhodná parta
- základní lidská práva, práva dětí, rovnocennost lidských ras, tolerance k menšinám, nebezpečí extremismu, rasismu, antisemitismu a nenávisti k jiným národům
- náboženství, nová náboženská hnutí
- žebříček hodnot
- proměny a problémy v dospívání
- životní perspektivy, plány a cíle, adaptace na životní změny, reálné hodnocení vlastních schopností a dovedností, smysl lidského života
- rodina, partnerství, manželství, komunikace v rodině, domácí násilí, volba partnera, plánované rodičovství, rizikové sexuální chování a jeho následky, sexuální orientace
- zdravá výživa, poruchy příjmu potravy, reklama x doporučení odborníků

Zeměpis

- biosféra – rozšiřování oblastí pěstování konopí
- hospodářství rozvojových a vyspělých zemí, rozdílnost současného světa
- globální problémy lidstva – hlad, drogy, terorismus
- cestovní ruch – zneužíván k rozšiřování drog, přímý kontakt s drogami v jiných státech, různý přístup států k užívání např. měkkých drog
- zahraniční obchod, mezinárodní integrace

Chemie

- kyslíkaté deriváty (alkoholy) - působení na lidský mozek
- další deriváty – halucinogenní látky – účinky na mozek, následky, rodina narkomana, kde hledat pomoc ve škole, institucích
- alkaloidy v přírodě – nikotin, kofein, konkrétní údaje – kolik stojí kouření, aktivní a pasivní kuřák, úmrtnost kuřáků, moderní je nekouřit
- paliva – uhlí, dehet – karcinogen (dehet a cigarety/) chemický průmysl – volba povolání

Fyzika

- ředidla – výpary – působení na lidský mozek

Přírodopis

- člověk a jeho životní prostředí, odpovědný vztah k ŽP, ochrana přírody
- jedovaté rostliny, nebezpečí otrav, zneužití
- biologie člověka – stavba těla, funkce orgánů, první pomoc, výživa, čisté životní prostředí, civilizační choroby, nakažlivé nemoci, stres, odpovědný sexuální život, poškození organismu vlivem užívání návykových látek

Český jazyk, literární výchova, sloh

- věty zvolené k všeobecným jazykovým rozborům
- lidová moudrost obsažená např. ve rčeních o rozvaze, zdravém způsobu života, o přátelství
- využívání vhodných textů, vést žáky k četbě kvalitní literatury – vhodné využívání volného času
- mluvní cvičení s tématy o rodině, pěkných vztazích mezi členy rodiny, kamarádství

- slohová témata: zpráva a oznámení – novinové a časopisecké texty, popis: správná životospráva, denní režim, význam zájmové činnosti

Dějepis

- využití drog v dějinách – objevné plavby (tabák), opiové války, kamikadze

Volba povolání

- význam povolání pro spokojený život člověka
- sebepoznání a správná volba povolání
- rozvoj komunikačních dovedností, rozhodování
- vést žáky k tomu, aby si uměli poradit v zátěžových situacích spojených s jejich přechodem na střední školu, připravit je na možnost řešení neúspěchu při přijímání na střední školu

Matematika

- využití slovních úloh
- práce se statistickými údaji ohrožení života (např. nehodovost, požáry, utonutí, užívání drog), nárůst kriminality celosvětově, v naší republice, v kraji, vliv drog.

Pracovní činnosti

- ochrana při práci
- vztah k práci, náplň volného času
- práci proti nudě
- spolupráce, vzájemná pomoc

Informatika

- využití x zneužití techniky, výpočetní technika – hrací automaty – závislost – gamblerství
- bezpečnost na internetu, kyberšikana, závislost na počítačových hrách

Hudební výchova

- referáty žáků „Můj oblíbený zpěvák/Moje oblíbená skupina“, rozbor důsledků užívání i tzv. lehkých drog, o kterých někteří zpěváci hovoří zcela otevřeně jako o neškodné záležitosti
- tragická úmrtí hudebních hvězd – drogy, AIDS

Výtvarná výchova

- koláže, plakáty, výkresy s protidrogovou tematikou, s tematikou AIDS, ekologické plakáty

Tělesná výchova

- význam pohybu pro zdraví, otužování, pobyt v přírodě
- bezpečnost a ochrana zdraví při sportu a pohybových aktivitách
- sport a zakázané látky
- posilování sebevědomí, spolupráce, překonávání zábran, odpovědnost za své zdraví i zdraví spoluhráčů – hrajeme podle pravidel, fair play
- pohybová aktivita jako náplň volného času
- životospráva sportovce

Konkrétní cíle PP v podobě kompetencí žáka (znalosti, dovednosti, postoje)

1. stupeň

Po ukončení 1. stupně žák:

- vyjmenuje zdravotní rizika spojená s kouřením, pitím alkoholu, zneužíváním léků a užíváním návykových látek
- vysvětlí, proč je dobré být zdravý/á
- vysvětlí, co je to zdravý životní styl
- vyjmenuje činnosti, které jsou z hlediska zdraví vhodné zařadit do denního režimu
- zná důležitá telefonní čísla
- ošetří drobná poranění
- v případě nutnosti přivolá pomoc, ví, na koho se obrátit v případě, že se cítí ohrožený
- jednoduchým způsobem odmítne návykovou látku nebo věc od neznámého člověka
- uplatňuje vhodné způsoby chování v situacích ohrožujících zdraví
- rozpozná projevy rasové nesnášenlivosti a ví, že jednání, které poškozují práva druhých lidí, je nezákonné
- přiměřeně komunikuje s dětmi a dospělými
- používá vhodné způsoby chování při setkání s cizími lidmi
- rodinu chápe jako zázemí a útočiště
- uplatňuje základní pravidla účastníků silničního provozu

2. stupeň

Po ukončení 2. stupně žák:

- uvědomuje si souvislosti mezi tělesným, duševním a sociálním zdravím
- rozliší vhodné a nevhodné zdravotní návyky, argumentuje ve prospěch zdraví
- uplatňuje zásady zdravého životního stylu a zdravé stravovací návyky
- chápe význam duševní hygieny, relaxace a aktivního pohybu na své zdraví
- diskutuje o rizicích zneužívání návykových látek, orientuje se v trestně právní problematice týkající se návykových látek
- v případě potřeby vhodným způsobem odmítne nabízenou návykovou látku
- orientuje se v nabídce služeb odborné pomoci
- respektuje odlišné názory či zájmy a odlišné způsoby chování a myšlení, je tolerantní k menšinám
- uplatňuje vhodné způsoby řešení neshod se spolužáky, spory řeší nenásilným způsobem
- uplatňuje komunikační dovednosti proti manipulaci a agresi
- spolupracuje ve skupině a přebírá zodpovědnost za společné úkoly
- uplatňuje osvojené sociální dovednosti a způsoby chování při kontaktu se sociálně patologickými jevy, v případě nutnosti vyhledá pomoc sobě nebo druhým
- kultivovaně se chová k opačnému pohlaví, přijímá odpovědnost za bezpečné sexuální chování
- uvědomuje si podstatu protiprávního chování a právní odpovědnost za případné protiprávní činy
- projevuje odpovědné chování v situacích ohrožení zdraví, osobního bezpečí, při mimořádných událostech, v případě potřeby poskytne první pomoc

Metody a formy práce

- prožitkové učení, celoškolní projekty, sociální hry, modelové situace, hraní rolí, nácvik sociálních dovedností, diskusní kruh, verbální a neverbální komunikační techniky, diskuse o případech zveřejněných v médiích, brainstorming, vyhledávání a zpracování informací, tisk, internet, knihy, ankety, práce s grafy a tabulkami, skupinová práce, argumentace, rozhovor, relaxační cvičení
- poradenská činnost a konzultační činnost, schránka důvěry (přízemí školy)
- třídnické hodiny – 1x za měsíc – tvorba třídních pravidel, budování zdravých sociálních vztahů ve třídě, formování kolektivu, který je pro žáky bezpečným místem, interaktivní hry, společné prožitky, dovědět se něco o sobě i o druhém, budování vzájemné úcty, sebeúcty a důvěry, uvědomit si vlastní pocity, empatie, tolerance, postoje, názory, umět je sdělit ...

Školní řád a prevence

Problematickou návykových látek a šikanování se zabývá i školní řád naší školy. Je v něm zakomponován přísný zákaz užívání návykových látek, přísný zákaz chování mající charakter šikanování a opatření, která se váží k tomuto závažnému porušení školního řádu. Jsou v něm zpracovaná pravidla používání informačních a komunikačních technologií, internetu a mobilních telefonů (během vyučování, o přestávkách, v prostoru školy). Školní řád se zabývá i problematikou školní docházky a stanoví postupy při podezření na její zanedbávání.

Součástí školního řádu je i stanovení kázeňských opatření při nedodržování těchto pravidel.

Se školním řádem i se sankcemi za jeho porušování jsou na začátku školního roku seznámeni všichni žáci, na důležité body jsou upozorněni rodiče na třídních schůzkách. Školní řád je volně k nahlédnutí v každé třídě a je k dispozici i na webových stránkách školy.

K naplňování cílů PP přispívají i následující opatření:

Opatření, která se týkají pedagogického sboru:

- Pedagogický dohled nad žáky před vyučováním a během přestávek v prostorách školy a v době obědů v jídelně (prevence šikany, užívání návykových látek, nevhodného a agresivního chování).
- Jednotliví třídní učitelé průběžně sledují vztahy v třídních kolektivech tak, aby byla zajištěna včasná diagnostika a intervence při vzniku šikany. V případě nutnosti spolupracují s metodikem prevence, výchovným poradcem, ostatními pedagogy, popř. pracovníkem pedagogicko-psychologické poradny.
- Třídní učitelé průběžně sledují absence žáků. Problémy v této oblasti (častá nepřítomnost, nevěrohodnost omluvenek, pozdní omlouvání, často se opakující krátkodobé absence ...) řeší s rodiči, vedením školy, výchovnou komisí.
- Dle aktuální nabídky učitelé zajišťují pro žáky besedy, přednášky, interaktivní programy zabývající se prevencí.
- Průběžně jsou sledovány projevy vandalismu, agresivity a rasismu. Při jejich zjištění jsou navržena cílená opatření.
- Pedagogové mají možnost si půjčit u metodika prevence odbornou literaturu (seznam viz Příloha č. 6 - Důležitá telefonní čísla a kontakty, seznam odborné literatury).

- Program prevence, program proti šikanování a krizový plán školy jsou uloženy v kabinetě metodika prevence, na webových stránkách školy a ve školním počítačovém systému na společně_učitelé, složka PREVENCE.

Opatření, která se týkají žáků:

- V případě potřeby mají žáci možnost svěřit se se svými problémy jednotlivým vyučujícím, metodičce prevence, výchovné poradkyni, vedení školy nebo využít schránku důvěry, která je umístěná v přízemí školy.
- Vedle schránky důvěry mají k dispozici informace o důležitých telefonních číslech (Linky důvěry, Růžové linky, Krizového centra).
- Žáci mají možnost po vyučování navštěvovat různé zájmové aktivity (viz níže).
- Ve škole je věnována velká pozornost práci se žáky se speciálními vzdělávacími potřebami.
- Zástupci 5. – 9. třídy pracují ve školním parlamentu (zapojují se do organizace školy a rozvíjí se tak jejich odpovědnost za vzájemné soužití ve škole).
- Na začátku školního roku jsou žáci seznámeni se školním řádem i s postupem školy v případě výskytu rizikového chování žáků.

Spolupráce s rodiči

Rodiče jsou na třídních schůzkách seznámeni se školním řádem, s postupem školy při podezření na zanedbávání školní docházky, se záměry a způsobem realizace preventivního programu a programu proti šikanování, s postupem školy v případě problémů žáků s návykovými látkami a při šikanování. Rodiče jsou informováni o možnosti spolupráce s vedením školy, výchovnou poradkyní a školním metodikem prevence. Dále jsou informováni o nebezpečí výskytu rizikového chování a jsou požádáni o spolupráci v prevenci násilného chování a šikanování. Cílem je pomoci rodičům a jejich dětem orientovat se v problémové situaci a případně pomoci při řešení konkrétních problémových situací. K získávání informací o životě školy a akcích školy slouží rodičům školní webové stránky (kde je k dispozici i školní preventivní program a program proti šikanování s nabídkou kontaktů na centra krizové intervence v oblasti prevence), žákovská knížka, třídní schůzky a konzultační dny.

Třídní schůzky – 1x ročně (září)

Společné konzultační hodiny – 2x ročně (prosinec, duben)

Individuální konzultační hodiny – dle domluvy

Kontakty na školu mají žáci uvedené v ŽK:

- telefon: 582 357 136
- zsusc@pvskoly.cz
- www.zsmsurcice.cz

Spolupráce s institucemi

Pedagogicko-psychologická poradna Prostějov – okresní metodička prevence Mgr. Kristina Kalabisová, ppp-kalabisova@volny.cz – konzultace, školení metodiků, nabídka školení

KÚ Olomouc – odbor školství, sportu a kultury – primární prevence ve školách – PhDr.

Ladislav Spurný, 585 508 545, l.spurny@kr-olomoucky.cz

OHS – propagační materiály, besedy

Hasičský sbor Prostějov – protipožární prevence

Městská policie – besedy

Policie ČR – služebna Určice – řešení přestupků našich žáků

Dětská lékařka

Odbor sociálních věcí MÚ Prostějov

Úřad práce Prostějov – besedy, propagační materiály

Univerzita Palackého v Olomouci – katedra pedagogiky a sociálních studií

Společnost Podané ruce o.p.s.

Spolupráce s dalšími institucemi dle aktuální nabídky.

Konkrétní cíle pro školní rok 2021/2022

Prevence nežádoucího sociálního chování a vztahů (agresivní chování, násilí, vulgarity, vandalismus, šikana)

- Seznámit žáky se Školním řádem a dohlížet na jeho dodržování.
- 2. – 9. září = adaptační týden – aktivity zaměřené na utváření nových kolektivů a přijímání nových žáků.
- Monitorovat vztahy v jednotlivých třídách formou pozorování, dotazníků, her, rozhovorů a neprodleně řešit jakékoliv náznaky nevhodného či rizikového chování.
- Třídní učitelé realizují pravidelně třídnické hodiny (1x za měsíc), na kterých řeší aktuální otázky týkající se soužití třídy (ne organizační záležitosti), rozvíjí pozitivní vztahy mezi žáky, motivují je k dodržování pravidel, k řešení sporů bez agresivity a vulgarismů.
- DVPP zaměřené na danou problematiku.
- Pravidelné schůzky školního poradenského pracoviště.

Prevence rizik virtuální komunikace

- Seznámit žáky s řádem ICT učebny.
- Poučit žáky o pravidlech používání mobilních telefonů během vyučování, o přestávkách, v areálu školy (viz Školní řád).
- Seznámit žáky s pravidly bezpečného používání internetu a s možnostmi řešení problematických situací.
- Nástěnka v počítačové učebně – informace o rizicích v prostředí internetu a možnostech obrany.
- Nabídnout rodičům informační materiály týkající se bezpečného používání internetu (konzultační den).
- V hodinách využívat metodické materiály z projektu E – Bezpečí Pedagogické fakulty UP Olomouc.
- Nabídka volnočasových aktivit.
- DVPP zaměřené na danou problematiku.
- Diskuse a příprava možného zákazu používání mobilních telefonů o přestávkách (škola jako komunitní centrum, škola jako bezpečný prostor pro výchovu a vzdělávání, mobily – kyberšikana, stránky s nebezpečným obsahem, závislost na hrách ...).

Prevence vysoké absence a neomluvené absence

- Seznámit žáky a rodiče s pravidly omlouvání absence (viz Školní řád) a důsledně dbát na jejich dodržování.
- V případě nedodržování pravidel omlouvání ze strany rodičů nebo výskytu neomluvených hodin postupovat podle ŠŘ a krizového plánu.
- Zvýšenou pozornost věnovat žákům ze sociálně znevýhodněného prostředí.

Absence často souvisí se školní neúspěšností. Je proto nutné:

- Vyžadovat od žáků, kteří chyběli, doplnění učiva a apelovat na rodiče, aby na to u svých dětí dohlédli.
- Vyzvat žáky, aby využívali možnosti konzultace s pedagogy k doplnění a osvojení učiva.
- Vybízet spolužáky k vzájemné pomoci a spolupráci při doplňování zameškaného učiva.

Preventivní programy realizované metodikem prevence a vyučujícími VO

- Užívání tabákových výrobků (6. třída) – Nekouřit je COOL!
- Postavit se šikaně je COOL! (6. třída) – program zaměřený na šikanu
- Kyberšikana (7. A, 7. B)
- Přijmout pomoc je COOL! 7. A, 7. B) – program zaměřený na sebepoškozování
- Nezačít je COOL (8. třída) – program zaměřený na problematiku alkoholismu
- Mezi nimi (9. třída) – program zaměřený na HIV a AIDS
- Nelátkové závislosti (shopaholictví) - 9. třída
- **Hrou proti drogám** – online program zaměřený na problematiku drog – ČAŠMP (9. třída)

Preventivní programy realizované odborníky

- „Sexuální a reprodukční zdraví, plánované rodičovství“ – Mudr. Radim Uzel Csc. (8. a 9. třída)
- Jsem nezávislý, nekouřím – (7. A) – program zaměřený na rizika užívání tabákových výrobků
- Selektivní primární prevence „Dobré vztahy prevence šikany“ – KAPPA – HELP, z.s. (4. – 7. třída)
- Primární prevence duševních poruch u dětí v období rané adolescence (7. a 8. třída) – realizováno společností – Podané ruce o.p.s. – září 2021
- Další programy dle aktuální nabídky

Účast v projektech ve školním roce 2021/22

- **Projekt Společně II.:** zkvalitnění personálních zdrojů a rozvoj klíčových kompetencí v oblasti čtenářské a matematické gramotnosti a oblasti společného vzdělávání žáků, prohloubení vzájemné spolupráce pedagogů.
- **Desatero pro primární prevenci** – projekt podporován MŠMT, zaměřen na rizikové chování ve školách a školských zařízeních
- **Primární prevence duševních poruch u dětí v období rané adolescence** (7. a 8. třída) cílem programu je uvědomit si širokou škálu emocí a důležitost umění s nimi pracovat. Pochopit pojem duševní zdraví a pojmenovat faktory, které ho mohou narušit. Prohloubit si základní znalosti o duševních poruchách. Naučit se, jak pomoci člověku v psychické nouzi a získat praktické tipy a strategie, jak pomoci sobě, když se necítí dobře.
- **Projekt Zahrada pro všechny:** cílem je vytvořit v areálu ZŠ komunitní místo, které bude fungovat v souladu s přírodou a jejím udržitelným rozvojem.
- **Projekty Bádám, bádáš, bádáme a Pátrám, pátráš, pátráme:** zaměření na environmentální výchovu.
- **Projekt Příroda:** posílení pedagogických kompetencí učitelů ZŠ a víceletých gymnázií v přírodovědných předmětech (biologie, chemie, fyzika, zeměpis a mezipředmětový přesah polytechnické výchovy a matematiky).
- **Projekt IKAP:** zaměřen na zvýšení zájmu žáků naší školy o polytechnické vzdělávání.
- **Projekt Recyklohraní:** zpětný odběr baterií a drobného elektrozařízení
- **Projekt Ovoce do škol a Školní mléko**

Akce ve školním roce 2021/22

- projekt Mosty, v jehož rámci se děti z MŠ seznámí s prostředím školy i s novými učitelkami, protože podnikají cesty za kamarády do školy
- projektové vyučování a celoškolní projekty dle aktuálních témat (žáci se seznamují s děním ve společnosti, poznávají spolužáky z jiných tříd, učí se spolupracovat nejen v rámci třídy, ale i s žáky ostatních tříd)
- akce „Děti dětem“ (žáci vyšších ročníků připravují zábavné i vzdělávací programy pro své mladší spolužáky)
- besedy s Policií ČR – prevence kriminality – dle aktuální nabídky
- požární prevence – Hasičský sbor Prostějov – 2. a 6. třída
- výchovně vzdělávací pořady dle aktuální nabídky
- projektový den Ochrana člověka za mimořádných událostí
- spolupráce s ÚP v Prostějově – 8., 9. třída – volba povolání
- burza práce a vzdělávání
- burza škol Scholaris
- dopravní hřiště – prevence rizikového chování v dopravě
- účast v okresní dopravní soutěži
- účast v okresních soutěžích, olympiádách, sportovní soutěže
- kulturní vystoupení (rozsvícení vánočního stromu, Den matek, návštěva u seniorů ...)
- návštěvy školních divadelních představení dle aktuální nabídky
- pobyt na horách spojený s běžkováním (5. třída)
- základní lyžařský kurz pro žáky 8–9. třídy
- školní výlety
- škola v přírodě (3. třída)

- exkurze dle aktuální nabídky
- sběrové akce (papír, víčka)
- výstavy výtvarných prací žáků
- Mikuláš, vánoční besídka
- Den dětí

Komunitní akce (škola – rodiče – veřejnost)

- Den otevřených dveří
- Slavnost slabikáře
- rozsvěcení vánočního stromu
- školní ples
- Den matek
- Den dětí
- výlety
- návštěva seniorů
- konzultační dny

Nabídka zájmových aktivit na školní rok 2021/2022 – I. Stupeň

Klub zábavné logiky a deskových her pro 4.ročník

- pondělí 13, 00–14, 30
- vedoucí: Mgr. Barbora Luczková

Výtvarný kroužek pro 1. ročník

- úterý 12,15 – 13,00
- vedoucí: Mgr. Květoslava Straková, Lucie Sedláčková

Výtvarný kroužek pro 3. ročník

- lichý týden – úterý 13,00 – 14,00
- vedoucí: Marcela Nováčková
-

Výtvarný kroužek pro 2. ročník

- čtvrtek 12,30 – 13,15
- vedoucí: Radka Nožková

Sportovní hry pro 1. ročník

- čtvrtek 13,10– 13,50
- vedoucí: Mgr. Květoslava Straková, Lucie Sedláčková

Taneční kroužek pro 1. ročník

- pondělí 12,30 – 13,15
- vedoucí: Mgr. Květoslava Straková, Lucie Sedláčková

Šikovné ručičky pro 4. ročník

- úterý 13,00 – 14,00
- vedoucí: Marcela Nováčková

Badatelský kroužek pro 3. a 4. ročník

- čtvrtek 14,00 – 15,00
- vedoucí: Mgr. Veronika Ratiborská

Sborový zpěv pro 1. – 3. třídu

- pondělí 11:45 – 12:30
- vedoucí Mgr. Lenka Literová

Sborový zpěv pro 4. – 9. třídu

- pondělí 13,45 – 14,30
- vedoucí: Mgr. Lenka Literová

Nabídka zájmových aktivit na školní rok 2021/2022 – II. stupeň

Čtenářský klub pro 6. – 9. třídu

- úterý sudý týden, 15, 00– 18,00
- vedoucí: Mgr. Simona Hýblová

Kroužek kaligrafie a fotografie

- středa 13,10 – 14,10
- vedoucí: Mgr. Iveta Baštrnáková

Florbal

- středa sudý týden 12,50 – 14,20
- vedoucí: Mgr. Jakub Haas

Šachový kroužek

- 13, 10 – 13,55
- vedoucí: Mgr. Martin Šmakal

Placené aktivity

Taneční kroužek

- středa 16,00 – 19,30
- vedoucí: Mgr. Veronika Petrželová Bašná, Barbora Kosmidou

ZUŠ – hra na flétnu

- úterý, středa 11,45 – 17,00
- vyučuje MgA. Karel Zádrapa

Výuka náboženství

- čtvrtek 15,45 – 16,30 hod.
- vyučuje Mgr. Jiřina Klemešová

Závěr

Preventivní program směřuje k ochraně dětí před rizikovým chováním. Je součástí výchovy a vzdělávání žáků po celou dobu školní docházky a účastní se ho žáci, pedagogové, rodiče, přizvaní odborníci, veřejnost. Důraz klademe na vytváření příznivého klimatu ve škole, posilování vzájemné komunikace a zdravého sebevědomí žáků, na rozvoj dovedností samostatného rozhodování a řešení problémů. Program je dokumentem otevřeným, který je aktuálně doplňován.

Zpracovala: Mgr. Iveta Baštrnáková, školní metodička prevence
Schválila: Mgr. Marcela Melková, ředitelka školy

Seznam příloh

Příloha č. 1 – Základní školské dokumenty pro oblast prevence

Příloha č. 2 – Plán práce metodika prevence

Příloha č. 3 – Dopis rodičům

Příloha č. 4 – Postup v případě zjištění sociálně patologického jevu

Příloha č. 5 – Důležitá telefonní čísla a kontakty, seznam odborné literatury

Příloha č. 6 – Krizový plán školy „Když se stane neštěstí“

Příloha č. 7 – Postup při řešení rizikového chování žáka ve škole

Příloha č. 1

Základní školské dokumenty pro oblast prevence

Metodický pokyn ministryně školství, mládeže a tělovýchovy k prevenci a řešení šikany ve školách a školských zařízeních č. j.:21149/2016

Metodický pokyn MŠMT k jednotnému postupu při uvolňování a omlouvání žáků z vyučování, prevenci a postihu záškoláctví, č. j.: 10194/2002-14

Metodický pokyn MŠMT k výchově proti projevům rasismu, xenofobie a intolerance, č. j.:14423/99-22

Pravidla pro rodiče a děti k bezpečnějšímu užívání internetu, č. j.: 11691/2004 – 24

Metodické doporučení k prevenci rizikového chování dětí, žáků a studentů ve školách a ve školských zařízeních č. j. 21291/2010-28 + přílohy pro jednotlivé typy rizikového chování: 1. Návykové látky, 2. Rizikové chování v dopravě, 3. Poruchy příjmu potravy, 4. Alkohol, 5. Syndrom CAN, 6. Školní šikanování, 7. Kyberšikana, 8. Homofobie, 9. Extremismus, rasismus, xenofobie, antisemitismus, 10. Vandalismus, 11. Záškoláctví, 12. Krádeže, 13. Tabák, 14. Krizové situace spojené s násilím, 15. Netolismus, 16. Sebeпоškozování, 17. Nová náboženská hnutí, 18. Rizikové sexuální chování, 19. Příslušnost k subkulturám, 20. Domácí násilí 21. Hazardní hraní, 22. Dodržování pravidel prevence vzniku problémových situací týkajících se žáků s PAS ve školách a školských zařízeních.pdf Formulář_Krizový plán pro prevenci vzniku problémových situací týkajících se žáka s PAS.pdf

Národní strategie primární prevence rizikového chování dětí a mládeže na období 2019 – 2027

Akční plán realizace národní strategie primární prevence rizikového chování dětí a mládeže na období 2019 – 2021

Krajský plán primární prevence rizikového chování v Olomouckém kraji na léta 2019 – 2022

Strategický protidrogový plán Olomouckého kraje na období 2019 – 2022

Plán práce metodika prevence

- vypracovat program prevence, program prevence proti šikanování, vymezit prevenci v učivu v jednotlivých ročnících a předmětech (ve spolupráci s ostatními učiteli), seznámit s programem pedagogické i nepedagogické pracovníky školy a požádat je o spolupráci – září 2021
- dát program prevence ke schválení vedení školy – září 2021
- informovat žáky o možnosti obrátit se na metodika prevence (nebo kteréhokoli pedagoga) se svými problémy a o možnosti využívat schránku důvěry – září 2021
- na první třídní schůzce informovat rodiče o preventivním programu a o programu proti šikanování, programu prevenci duševních poruch a požádat je o spolupráci – září 2021
- studium pro školní metodiky prevence – start 1. semestru 10. 2. 2022
- účastnit se a vést záznamy ze schůzek s okresním metodikem prevence, o průběhu schůzek informovat vedení školy a ostatní pedagogy – průběžně
- aktualizovat platné předpisy – průběžně
- seznamovat pedagogické pracovníky s novými poznatky – průběžně
- uschovávat zápisy z jednání s rodiči – průběžně
- vykonávat poradenskou, metodickou a informační činnost – schránka důvěry, konzultace – průběžně
- spolupracovat s pedagogy, výchovnou poradkyní a vedením školy při podezření na negativní chování žáka ve smyslu sociálně patologických rizik, a to jak pro žáka samotného, tak pro jeho okolí, spolupráce týmu ŠPP
- připravit zprávu o činnosti školy v oblasti prevence – 1x ročně – červen
- zapojit se do on-line systému výkaznictví a sběru dat o primární prevenci na školách
- zájemcům z řad učitelů půjčovat literaturu, poskytovat metodickou podporu – průběžně
- zajistit pro žáky vzdělávací programy dle aktuální nabídky – průběžně
- organizace výtvarných soutěží, akcí na škole – průběžně
- realizace preventivních programů v rámci výuky VV – výstupem je informační poster
- spolupráce s třídními učiteli – pozornost zaměřená na problémové žáky, projevy poruch chování, odchylek od normy v chování, porušování pravidel a práv druhých, která odpovídá jejich věku a rozumovým schopnostem, sledování opakujících se absencí – průběžně
- řešení dotazů ve schránce důvěry – průběžně
- Jsem nezávislý, nekouřím – 7. A – program zaměřený na rizika užívání tabákových výrobků – doladit termín akce s TU – listopad
- konzultace s pracovníky OSPOD – při řešení krizových situací ve škole

Dopis rodičům

Vážení rodiče,

naše škola má zpracovaný Minimální program prevence a Program proti šikanování, které jsou zaměřené na zneužívání návykových látek a problémy spojené s násilným chováním, problémovým chováním a šikanováním. Uvědomujeme si, že žádná škola není zcela imunní proti výskytu šikanování. Chceme být připraveni zachytit případné ubližování silnějších slabším hned v počátku a účinně takové bezpráví zastavit. Prosíme Vás proto o pomoc. Kdybyste měli podezření či dokonce jistotu, že je Vašemu dítěti ubližováno, bezprostředně se obraťte na třídního učitele/učitelku, metodičku prevence či ředitelku školy. Vaši informaci budeme brát velmi vážně a situaci budeme odborně a bezpečně řešit.

Děkujeme za Vaši podporu.

Postup v případě zjištění rizikového chování

V případě, že škola bude mít podezření na výskyt rizikového chování (např. návykové látky, šikana apod.), budeme vždy postupovat v každém případě individuálně.

V případě, že by selhala preventivní opatření školy a v případě podezření, že žák např. zneužívá návykové látky, šikanuje či je obětí šikany, škola (výchovný poradce, třídní učitel, školní metodik, výchovný pracovník) dle svých odborných možností a komunikativních dovedností:

1. provede diskrétní šetření, pohovor s dítětem. V případě možné nedůvěry v pracovníky školy může požádat (již před realizací prvního rozhovoru) o spolupráci pracovníky PPP.
2. Při důvodném podezření na užívání návykových látek nebo šikanu kontaktuje rodiče, popř. zákonné zástupce a doporučí jim využití pomoci kontaktních center, odborníků zdravotnických zařízení, PPP.
3. Při negativní reakci rodičů na sdělenou skutečnost a v případě, že rodiče nezajistí pro žáka další péči, požádá škola o pomoc Odbor sociálních věcí (oddělení péče o dítě) při Městském úřadě v Prostějově v souvislosti s možností zanedbání péče ze strany rodičů. Současně o tomto kroku uvědomí rodiče, popř. zákonného zástupce.
4. V akutním případě, po průkazném zjištění zneužívání návykových látek ve škole, nebo v případě, že je žák prokazatelně ovlivněn drogou (i alkoholem) v době vyučování, kontaktuje škola rodiče okamžitě, popřípadě zajistí žákovi lékařskou péči a současně o tomto kroku uvědomí rodiče, policii, popř. odbor sociálních věcí.
5. V případě dealerství nebo podezření na porušení paragrafu 217 trestního zákona (ohrožení mravní výchovy dítěte) nebo zanedbání povinné péče uvědomí oddělení péče o dítě, oznámí věc policii.
6. Dojde-li k závažnému případu šikanování nebo při podezření, že šikanování naplnilo skutkovou podstatu trestného činu, oznámí tuto skutečnost Policii ČR.

Důležitá telefonní čísla

Tísňové volání: 112
Policie ČR: 158
Městská policie: 156
Hasiči: 150
Záchranná služba: 155
Linka bezpečí: 116 111
Linka vzkaz domů: 800 111 113, 724 727 777
Rodičovská linka: 840 111 234
PPP Prostějov: 582 345 139
Kontaktní centrum Želva, Prostějov: 582 361 401
P – centrum Olomouc: 585 221 983
Krizová telefonní linka k šikaně pro učitele, žáky a jejich rodiče - 286 881 059
Růžová linka: 272 736 263
Linka ztracené dítě: 116 000

Internetové odkazy

www.odrogach.cz
www.drogy.net
www.drogy-info.cz
www.prevcentrum.cz
www.sananim.cz
www.drom.cz
www.varianty.cz
www.detskaprava.cz

Společenství proti šikaně: www.sikana.org
E-Nebezpečí pro učitele: www.e-nebezpeci.cz
Národní centrum bezpečnějšího internetu: www.nebi.cz
Linka bezpečí: www.linkabezpeci.cz
Poradna webu Minimalizace šikany: www.minimalizacesikany.cz
Internet poradna: www.internetporadna.cz
Kontaktní centrum, které přijímá hlášení, týkající se nezákonného a nevhodného obsahu internetu: www.Horka-linka.cz
Poradna E-Bezpečí – poradenská linka zaměřená na prevenci rizikového chování na internetu: www.napisnam.cz
www.ruzovalinka-praha.cz - pomáhá řešit jakýkoliv problém dítěte, nabízí tým odborníků profesně připravených v oblasti dětského zdraví, dětské patologie, sociální práce a řešení zátěžových a stresových situací dětí a mladých lidí v rodině, škole a dalších sociálních komunitách a společenstvích.
Kontaktní centrum, které přijímá hlášení, týkající se nezákonného a nevhodného obsahu internetu, www.horkalinka.cz
www.linkaztracenedit.cz. Linka pomáhá řešit vztahy ve třídě mezi žáky/studenty, vztahy ve škole mezi pedagogy a žáky, rizikové chování žáků/studentů, podezření či projevy domácího násilí, zneužívání, týrání, zanedbávání péče.
Národní centrum bezpečnějšího internetu, www.ncbi.cz

Portál E-Bezpečí, www.e-bezpeci.cz

Online poradna projektu E-Bezpečí, www.napisnam.cz

Seznam literatury dostupné ve škole

Miovský, M., a kol.:(2015). Prevence rizikového chování ve školství I. – IV. Praha: Klinika adiktologie 1. LF UK a VFN v Praze v Nakladatelství Lidové noviny.

Kolář, M.: Bolest šikanování. Praha 2001, Portál.

Nešpor, K.: Alkohol, drogy a vaše děti. Sportpropag, Praha 1995.

Nešpor, K., Csémy, L., Perniová, H.: Jak předcházet problémům s návykovými látkami na základních a středních školách. Sportpropag, Praha 1996.

Bakalář, E.: Nové psychohry. Portál, Praha 1998.

Krizový plán školy „KDYŽ SE STANE NEŠTĚSTÍ“

SITUACE, KTERÝCH SE PLÁN TÝKÁ

Když se ve škole stane:

- žáku nebo pracovníku školy, že utrpí nebo způsobí těžké zranění, smrt či zážitek ohrožení života nebo zdraví (úraz, nemoc, sebevražda, vražda)
- žáku nebo pracovníku školy, že trpí těžkou nemocí nebo následky úrazu
- žáku nebo pracovníku školy, že jejich spolužák nebo kolega je pohřešovaný nebo nezvěstný

Když se mimo školu stane:

- žáku (včetně jeho rodiny, sourozenců, kamarádů) nebo pracovníku školy (včetně jeho rodiny a blízkých), že utrpí nebo způsobí těžké zranění, smrt či zážitek ohrožení života či zdraví (úraz, nemoc, sebevražda, vražda)
- žáku nebo pracovníku školy, že někdo z jejich rodiny nebo blízkých trpí těžkou nemocí nebo následky úrazu
- žáku nebo pracovníku školy, že někdo z jejich rodiny je nezvěstný

Mgr. Irena Pugnerová

Psychosociální intervenční tým ČR, Pracovní skupina pro vytváření standardů psychosociální krizové pomoci a spolupráce při MV – generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR: *Příručka pro školy „Když se stane neštěstí“, prosinec 2011*

S použitím poznámek a osobních rad PhDr. Kateřiny Fořtové

CO MŮŽEME ČEKAT HNED A DO TŘÍ DNŮ PO NEŠTĚSTNÉ UDÁLOSTI

- tlak, šíření fám, pocity viny a solidarity, emočně vypjatá atmosféra

CO JE TŘEBA HNED A DO TŘÍ DNŮ PO NEŠTĚSTNÉ UDÁLOSTI

- poskytneme první pomoc, zajistíme bezpečí, zajistíme „místo události“
- sbíráme informace a získáme kontakty
umožníme prostor pro práci záchranné službě a policii, nikdo nemusí vypovídat hned
- musíme počítat se spontánním předáváním informací, se zájmem příbuzných a médií
- mějme náskok
- informujme zřizovatele
- operační tým – vedení školy, výchovný poradce, metodik prevence, školní psycholog, třídní učitel, zástupce rodičů
- svolat vedení školy, informování pedagogického sboru (dohoda postupu, povzbuzení učitelů i

- žáků), pietní místo a rituály
- tiskový mluvčí, místo pro interní informace, systém informování
- kontakt zasažené rodiny, podání zprávy, osobní účast, vždy ředitel, opakovaná setkání
- postoj pro účast na pohřbu, zpráva o úmrtí
- ve hře je pověst školy, strach a vina, vyhledání právní pomoci, lidsky a zavčas se omluvme
- zasaženými jsme všichni, vzájemná pomoc, kontaktujeme externí spolupracovníky
- uznejme emoce, myslíme na viníky, podpořme úplně všechny zúčastněné
- všem dělejme zápisy, snažme se o řád

CO MŮŽEME OČEKÁVAT OD TŘÍ DNŮ DO ŠESTI TÝDNŮ PO NEŠŤASTNÉ UDÁLOSTI

- potřeby lidí se začnou lišit, objeví se dilemata a hodnotové konflikty, bude se hledat viník, nezavděláme se všem

CO JE TŘEBA DĚLAT OD TŘÍ DNŮ DO ŠESTI TÝDNŮ OD NEŠŤASTNÉ UDÁLOSTI

- stanovení priorit, komunikace dovnitř i ven, spolupráce s vnějšími oporami – vyvěsme kontakty na pracoviště telefonické krizové intervence, dávejme je opakovaně žákům
- stále se domlouváme, operativní schůzky, počítejme se stálým zájmem médií
- myslíme na pomoc pro sourozence, pro rodinu
- nezapomínáme na rituály
- užitečné uzavřít toto období vyhodnocením

CO MŮŽEME OČEKÁVAT OD ŠESTI TÝDNŮ DO ROKA A DÉLE PO NEŠŤASTNÉ UDÁLOSTI

- zasažení jsou stále zasaženými, pomoc lidí s podobnou zkušeností, řada věcí trvá mnohem déle, než jsme mysleli, důležitost prvního výročí události
- staneme se citlivějšími vůči neštěstí i štěstí

CO JE TŘEBA DĚLAT OD ŠESTI TÝDNŮ DO ROKA A DÉLE PO NEŠŤASTNÉ UDÁLOSTI

- dlouhodobé doznívání události, dlouhodobý kontakt s rodinou
- spolupráce s policií, soudy, médii
- život s vinou, trestem, pokáním, odpouštěním
- vyladíme kroky školy podle situace zasažených
- sledujeme děti po celý rok od události – musí mít možnost za někým přijít a svěřit se, podobně i pracovníci školy
- neštěstí může rozdělovat
- povzbuzujeme začleňování události do běžného života, vzpomínáme a ukončujeme
- vyhodnocení – co dělat, aby se situace neopakovala
- učme se pomáhat

Řešení rizikového chování žáka ve škole

Postup je v souladu s Metodickým doporučením pro práci s Individuálním výchovným programem v rámci řešení rizikového chování žáků (MŠMT č. j. MSMT – 43 301/2013)

Postup při řešení rizikového chování ve škole:

STUPEŇ	FORMA SPOLUPRÁCE	POPIS SPOLUPRÁCE	SPECIFIKA SPOLUPRÁCE
1.	Pohovor se žákem	Rizikové chování je řešeno pouze v rámci školy. Pohovor je veden dle potřeby v modelu TU, popř. +VP/ŠMP.	Změna se opírá hlavně o motivovanost žáka a jeho kompetence. Výsledkem je domluva mezi TU a žákem.
2.	Jednání se žákem a zákonným zástupcem	Rizikové chování je řešeno v rámci školy. Pohovor je veden dle potřeby v modelu TU +VP/ŠMP, žák a ZZ.	K dosažení žádoucí změny je se škola opírá o motivovanost a kompetence zákonných zástupců žáka, s jejichž pomocí vytváří pevně ohraničený prostor.
3.	Individuální výchovný program	Prostřednictvím IVýP se jednotlivé strany zavazují k plnění stanovených úkolů. Dokument obsahuje konkrétní opatření, stanovená individuálně na míru žákovi.	Kontrola a tlak na změnu je zvýšen. Spolupráce je na bázi závazku.
4.	Podstoupení případu další straně	Pokud škola vyčerpala všechny viz výše uvedené možnosti případ je předán k řešení další straně.	

Jednotlivé kroky na sebe nemusí navazovat, záleží na situaci, která zrovna panuje ve škole.

Personální zajištění při řešení krizové situace

Pokud ve třídě, chodbě či jiných prostorách školy vyskytne neúnosná krizová situace vzniklá z rizikového chování žáka nebo žáků (agresivní chování, šikana, krádeže, ničení majetku školy, užívání návykových látek, poskytování návykových látek, podvodné jednání, narušování výuky, odmítání práce ve vyučování, nerespektování pokynů učitele, nevhodné chování ke spolužákům, nevhodné chování k pracovníkům školy, záškoláctví a vulgární chování či jiné rizikové chování) je nutné se obrátit na:

1. Třídní učitel
2. Mgr. Marcela Melková (ředitel školy)
3. Mgr. Iveta Baštrnáková (školní metodik prevence)
4. Mgr. Gabriela Přikrylová (vedoucí školního poradenské pracoviště)
5. Mgr. Alena Zacharová (výchovný poradce)
6. Mgr. Květoslava Straková
7. Mgr. Martin Šmakal

Žáka je v této situaci nutné odvést ze třídy do klidného prostředí. K tomuto je určená jazyková učebna nebo prostor u ředitelny školy.

Pokud žáka nelze odvést ze třídy, je nutné zabezpečit bezpečnost ostatních žáků v prostoru místnosti.

IVýP (Individuální výchovný plán)

V souladu s Metodickým doporučením pro práci s Individuálním výchovným programem v rámci řešení rizikového chování žáků (MŠMT č. j. MSMT – 43 301/2013) je zaveden Individuální výchovný program (IVýP). Cílem je odstranění rizikového chování žáka.

Případová konference (výchovná komise)

Při řešení rizikového chování žáků je svolána případová konference, společně i se ZZ. Členové PK budou vybráni z uvedeného seznamu dle stupně vzdělávání žáka a dané situace:

1. Mgr. Marcela Melková – ředitelka školy
2. Mgr. Iveta Baštrnáková – školní metodik prevence
3. Mgr. Kamila Hlaviznová – zástupkyně ředitelky školy
4. Mgr. Gabriela Přikrylová – koordinátorka poradenského pracoviště
5. Mgr. Alena Zacharová – výchovný poradce
6. Třídní učitel

Kroky pro sestavení IVýP

Základní kroky pro vedení úvodního setkání, získání podkladů pro IVýP:

1. Pojmenování rizikového chování
2. Pojmenování dosavadních důsledků tohoto chování (zhoršení prospěchu, kázeňské opatření atd.)
3. Hledání „slabých míst“ která by toto chování mohla podněcovat (ADHD, nedostatečná komunikace mezi školou a rodinou apod.)
4. Definice žádoucího chování (nutné je slovy žáka pojmenovat, co se od něj očekává).
5. Motivace žáka, ZZ k žádoucímu chování (motivace formou příslibení výhod, prestižní úkol ve třídě, možnost chodit o přestávce na PC – individuální, podle žáka.
6. Stanovení úkolů, pravidel
7. Stanovení potřebné podpory (ZZ, žákovi ze strany školy)
8. Stanovení způsobu a četnosti kontroly (osobní setkání – žák, ZZ, telefonické, e – mailové komunikace – dle specifik daného případu.
9. Ujasnění dalších postupů a opatření při nedosažení žádoucích změn (kázeňské opatření, podstoupení případu další straně – dle specifik daného případu.

Pravidla chování ve škole

Jednotlivá pravidla specifikuje TU na míru potřebám žákovi. Žák si je samostatně napíše, či jinak graficky zpracuje, podepíše a ve třídě budou vyvěšeny.

Pravidla dále slouží jako podklad pro vedení rozhovoru a řešení sporných situací.

1. Poslouchám učitele, učitelku, asistentku
2. Nehádám se
3. Neubližuji ostatním
4. Nemluvím sprostě
5. Nevyvolávám rvačky
6. V hodinách nespím, dávám pozor a jsem potichu
7. Neničím věci